

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudkyň Mgr. Evy Šonkové a Mgr. Sylvy Šiškeové v právní věci žalobkyně: **D.S. Leasing, a.s.,** se sídlem Pražákova 1008/69, Brno, zast. Mgr. Janem Brožem, Ph.D., advokátem se sídlem Teplého 2786, Pardubice, proti žalované: **Česká obchodní inspekce,** se sídlem Štěpánská 567/15, Praha 2, proti rozhodnutí žalované ze dne 14. 1. 2019, č. j. ČOI 6574/19/O100/3000/18/19/Hl/ŠT, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 16. 2. 2021, č. j. 31 A 31/2019 – 88,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalobkyně **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalované **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Ústřední inspektorát České obchodní inspekce rozhodnutím ze dne 14. 1. 2019, č. j. ČOI 6574/19/O100/3000/18/19/Hl/ŠT (dále jen *„napadené rozhodnutí“*), částečně změnil a ve zbytku potvrdil rozhodnutí České obchodní inspekce, Inspektorátu Jihomoravského a Zlínského ze dne 13. 8. 2018, č. j. ČOI 101896/18/3000/R/AF (dále jen *„prvostupňové správní rozhodnutí“*), jímž byla žalobkyně uznána vinnou z porušení právní povinnosti tím, že v reklamě umístěné dne 17. 1. 2018 na internetových stránkách www.dsleasing.cz/obcane/spotřebitelsky-uver, jejíž součástí byly číselné údaje o nákladech úvěru (zápůjční úroková sazba, výše řádné splátky, celková splatná částka), uvedl v reprezentativním příkladu nepravdivou informaci o roční procentní sazbě nákladů (dále jen *„RPSN“*), když v příkladu úvěru v celkové výši 149 900,- Kč, úročeného pevnou úrokovou sazbou ve výši 7,045 % p.a., splatného 36 měsíčními splátkami ve výši 5547,- Kč, tvořenými splátkou jistiny, úrokem a poplatkem za pojištění (platbou pojistného), uváděl údaje o

hodnotě RPSN ve výši 11,480 % (hodnota RPSN včetně pojistného) a ve výši 6,860 % (hodnota RPSN bez pojištění), přičemž skutečná hodnota RPSN u úvěru s výše uvedenými parametry činí 21,57 % (včetně pojistného) a 7,28 % (bez započítání pojistného do splátky), čímž porušila právní povinnost uvedenou v § 91 odst. 1 písm. c) zákona č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru (dále jen „*zákon o spotřebitelském úvěru*"), a naplnila tak skutkovou podstatu přestupku ve smyslu § 153 odst. 1 písm. s) zákona o spotřebitelském úvěru.

[2] Za spáchání přestupku byla žalobkyni uložena pokuta ve výši 50 000,- Kč a dále povinnost uhradit náklady řízení paušální částkou ve výši 1000,- Kč. Změna napadeného rozhodnutí spočívala v opravě chybně uvedeného zákona na ochranu spotřebitele místo zákona o spotřebitelském úvěru ve výroku II.; ve zbytku bylo napadené rozhodnutí potvrzeno.

[3] Žalobkyně se domáhala žalobou zrušení obou správních rozhodnutí a vrácení věci k dalšímu řízení, v eventuálních petitech pak upuštění od uložení správního trestu, případně alespoň jeho přiměřeného snížení. Žalobkyně namítala nezákonnost napadeného rozhodnutí, kterou spatřovala v absenci materiální stránky přestupku a nepřiměřeném správním trestu.

I.A Rozsudek krajského soudu

[4] Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 16. 2. 2021, č. j. 31 A 31/2019 – 88 (dále jen „*napadený rozsudek*"), žalobu jako nedůvodnou zamítl. Podstatou sporu bylo naplnění materiální stránky předmětného přestupku, eventuálně splnění podmínek pro upuštění od správního trestu, případně pak přiměřenost uložené pokuty.

[5] S odkazem na rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 12 2009, č. j. 5 As 104/2008 – 45, a ze dne 17. 2. 2016, č. j. 1 As 237/2015 – 31, krajský soud uvedl, že jednání, jehož formální znaky zákon označuje za delikt, běžně naplňují i materiální znak deliktu. Materiální znak ohrožovacího správního deliktu spočívá ve společenské škodlivosti a je naplněn již samotným vytvořením potencionálně nebezpečné situace, aniž by muselo dojít ke škodlivým následkům.

[6] Uvádění informace o RPSN má za cíl informovat spotřebitele o ceně spotřebitelského úvěru tak, aby jej mohl objektivně porovnat s nabídkami jiných poskytovatelů. V daném případě mohlo dojít například k tomu, že by spotřebitel na základě žalobkyní nesprávně uvedených informací vyhodnotil nabídku spotřebitelského úvěru jiného poskytovatele jako nevýhodnou, ačkoliv by tato ve skutečnosti byla výhodnější. Krajský soud rovněž odkázal na argumentaci prvostupňového správního orgánu, který uvedl, že „*byla zkreslena představa spotřebitelů o skutečné nákladnosti spotřebitelských úvěrů nabízených obviněnou ve fázi před uzavřením smlouvy. Tím byla ztížena jejich možnost porovnat jednotlivé nabízené varianty spotřebitelských úvěru nabízených obviněnou mezi sebou navzájem nebo s úvěrovými produkty jiných poskytovatelů.*"

[7] K argumentaci žalobkyně ojedinělostí postihovaného jednání krajský soud poukázal na to, že tato byla zohledněna při rozhodování o výměře trestu. Tvrzení žalobkyně podporuje i fakt, že doposud nebyla za porušení zákona o spotřebitelském úvěru trestána,

nicméně to nemění nic na tom, že se daného přestupku dopustila. Tento má přitom povahu ohrožovacího deliktu, proto postačí samotné ohrožení zákonem chráněného zájmu, tedy ochrany spotřebitelů při uzavírání spotřebitelských úvěrů a možnost porovnání jednotlivých nabízených úvěrů od různých poskytovatelů. S ohledem na to není počet skutečně uzavřených smluv relevantní. Charakter činnosti žalobkyně byl však zohledněn při rozhodování o výši pokuty.

[8] Krajský soud se s odkazem na důvodovou zprávu k § 133 a § 134 zákona o spotřebitelském úvěru neztotožnil s tvrzením žalobkyně, že v případě RPSN jde o nepodstatný údaj. Naopak jde o jeden z nejpodstatnějších institutů sloužících pro orientaci na úvěrovém trhu.

[9] Důvodnou neshledal krajský soud ani námitku poukazující na absenci povinnosti uzavřít požadované pojištění právě s žalobkyní. Dle jejího názoru sjednání pojištění nebylo relevantním údajem pro výpočet RPSN a údaj RPSN s pojištěním byl proto nepovinný. Krajský soud poukázal na to, že pojištění bylo k danému spotřebitelskému úvěru povinné a žalobkyně jej nabízela, byť nemuselo nutně být sjednáno přímo s ní. Spotřebitelé však mohli této nabídky využít, proto byl správný postup žalobkyně uvést obě varianty RPSN (s pojištěním i bez pojištění). Současně je nezbytné, aby byly v reklamě tyto údaje uvedeny správně. Na základě toho soud uzavřel, že se v případě RSPN s pojištěním nejednalo o nepovinný údaj a nedošlo tedy k porušení zásady legality. Námitku nenaplnění materiální podstaty přestupku tak shledal krajský soud nedůvodnou.

[10] Neztotožnil se ani s názorem žalobkyně, že závažnost jejího jednání byla typově nízká a je u ní naplněno důvodné očekávání, že již samotné projednání věci před správním orgánem postačí k její nápravě. Krajský soud znovu upozornil na to, že se jedná o ohrožovací přestupek. Neshledal důvody pro upuštění od správního trestu ani namítané porušení zásady subsidiarity trestní represe. Vyjádřil souhlas s postupem správních orgánů vedoucím k potrestání žalobkyně.

[11] K námitce nepřiměřenosti výše udělené pokuty krajský soud v první řadě připomněl, že za předmětný přestupek lze udělit pokutu až do výše 10 000 000,- Kč. Žalobkyni udělená pokuta tak představuje 0,5 % zákonné sazby. Dále poukázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 12. 2007, č. j. 3 As 32/2007 – 48, zabývající se otázkou ukládání pokut za správní delikty. Z citovaného rozsudku vyplývá, že ukládání pokut se děje ve sféře volného správního uvážení v zákonem vymezených hranicích. Správní orgán přitom dbá mimo jiné na dodržování principu individualizace sankce. To znamená, že druh, kombinace a intenzita sankcí odpovídá všem okolnostem a zvláštnostem konkrétního případu. Rozhodnutí přitom musí být řádně odůvodněno. Dle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2010, č. j. 7 As 71/2010 – 97, *„[m]ezi hlediska individualizace trestu v dané věci patří zejména závažnost správního deliktu, význam chráněného zájmu, který byl správním deliktem dotčen, způsob spáchání správního deliktu, jeho následky a okolnosti, za nichž byl spáchán.“*

[12] Krajský soud proto zkoumal, zda správní orgán nepřekročil meze správního uvážení. Projevem individualizace bylo hodnocení polehčujících a přitěžujících okolností, přičemž v neprospěch žalobkyně správní orgán hodnotil rozdíl mezi jí uváděnou výší

RPSN s pojištěním ve srovnání se skutečnou hodnotou RPSN s pojištěním. Způsob spáchání nebyl hodnocen ani ve prospěch, ani v neprospěch žalobkyně, a to vzhledem k tomu, že byl přestupek spáchán z nedbalosti, ale dalo se mu přejít zběžnou kontrolou údajů na internetových stránkách. Ve prospěch žalobkyně byla hodnocena řádná spolupráce s prvostupňovým orgánem, poskytování spotřebitelských úvěrů pouze jako okrajovou činností k hlavní podnikatelské činnosti a také fakt, že doposud nebyla postihována za porušení povinností stanovených zákonem o spotřebitelském úvěru. V daném případě překročení či porušení mezí správního uvážení krajský soud neshledal a ztotožnil se s hodnocením správních orgánů. K hodnocení závažnosti či povahy jednání pak odkázal na svoji argumentaci ohledně povahy předmětného přestupku jako ohrožovacího deliktu. Na základě těchto skutečností nepřistoupil ani k navrhované moderaci pokuty, neboť neshledal pokutu za uloženou ve zjevně nepřiměřené výši.

II. Kasační stížnost a vyjádření k ní

II.A Kasační stížnost žalobkyně

[13] Proti rozsudku krajského soudu podala žalobkyně (dále jen „*stěžovatelka*“) kasační stížnost, ve které navrhla napadený rozsudek i obě správní rozhodnutí zrušit a věc vrátit žalované k dalšímu řízení. V eventuálním petitu pak v případě, že by se Nejvyšší správní soud ztotožnil s námitkou nepřiměřenosti správního trestu, navrhla zrušení napadeného rozsudku krajského soudu a vrácení věci soudu k dalšímu řízení.

[14] Stěžovatelka je přesvědčena, že v dané věci není dána společenská škodlivost a není tedy naplněna materiální stránka přestupku. Uvádí, že jsou jí v podstatě vytýkána dvě pochybení, tedy chybné uvedení RPSN bez pojištění (nižší než vlastní úroková sazba) a chybné uvedení RPSN s pojištěním, přičemž u každého schází „materiální škodlivost“ z odlišných důvodů. K RPSN bez pojištění uvádí, že každému průměrnému spotřebiteli musí být jasné, že RPSN nemůže být nikdy menší než roční úroková sazba, která je východiskem výpočtu RPSN. Uvedení zjevně nesmyslné informace nemůže ohrozit zákonem chráněný zájem na ochraně spotřebitele před klamavými informacemi, neboť průměrný spotřebitel je přiměřeně dobře informován, je opatrný a obezřetný. Dle názoru stěžovatelky jde o chybu naprosto evidentní, kterou by odhalil i podprůměrně inteligentní spotřebitel, který byl schopen absolvovat základní vzdělání a je plně svéprávný tak, aby vůbec mohl uvažovat o uzavření smlouvy o spotřebitelském úvěru. Z těchto důvodů nemohla být naplněna materiální stránka přestupku.

[15] Materiální stránka přestupku nemohla být naplněna ani u chybně uvedeného RPSN s pojištěním, neboť se jedná o údaj nepovinný. Pojištění nebylo v daném případě obligatorní doplňkovou službou, proto lze těžko konstatovat, že se jedná o povinný údaj ve smyslu § 91 zákona o spotřebitelském úvěru. Stěžovatelka s odkazem na odbornou literaturu a nespecifikované spotřebitelské průzkumy dodává, že údaj o RPSN je pro spotřebitele mnohem méně významný než například údaj o výši celkové částky, kterou bude spotřebitel povinen zaplatit. Jeho význam tedy nelze přeceňovat.

[16] Rozhodnutí dále považuje stěžovatelka za nezákonné z důvodu nesprávného právního hodnocení ve vztahu k druhu a výši správního trestu. Byť je přesvědčena o tom,

že neměla být shledána odpovědnou za přestupek ve smyslu § 153 odst. 1 písm. s) zákona o spotřebitelském úvěru, považuje za vhodné upozornit na to, že měl být aplikován postup dle § 43 odst. 2 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich (dále jen „přestupkový zákon"), pro který byly splněny zákonné důvody. V případě, kdy by tyto zcela nepostačovaly pro upuštění od uložení správního trestu, bylo namístě je reflektovat při určení výše uloženého trestu.

[17] Stěžovatelka v souladu se zásadou individualizace upozorňuje na to, že je malou společností s cca dvaceti zaměstnanci a že v roce 2017 uzavřela pouze sedmnáct úvěrových smluv se spotřebiteli, v roce 2018 pouze jednu. Stěžovatelka je přesvědčena o tom, že způsob spáchání přestupku hovoří v její prospěch, protože se jednalo o ojedinělou situaci vyvolanou pochybením konkrétní zaměstnankyně a měl tedy být hodnocen jako polehčující okolnost. Nedošlo ani k vytýkanému následku.

[18] Stěžovatelka nepovažuje argument, že udělená pokuta je „pouze" ve výši 0,5 % horní hranice zákonné sazby, za souladný se zásadou individualizace. K nepřiměřenosti uložené pokuty odkazuje na tiskové zprávy žalované, ze kterých vyvozuje, že průměrná výše žalovanou ukládaných pokut je okolo 3000,- Kč, a to i u mnohonásobně větších společností, než je stěžovatelka. Stěžovatelka tedy postrádá rovný přístup a postup v souladu se zásadou zákazu diskriminace.

II.B Vyjádření žalované

[19] Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti navrhuje její zamítnutí. Námitky uplatněné stěžovatelkou nepředstavují dle jejího názoru z hlediska spáchaného skutku, jeho právní kvalifikace, případně z pohledu druhu a výše uloženého správního trestu, relevantní argumenty, které by podstatným způsobem rozporovaly napadené rozhodnutí. Vzhledem k opakující se argumentaci stěžovatelky se vyjadřuje pouze k některým aspektům kasační stížnosti.

[20] K námitce absence materiálního znaku přestupkového jednání stěžovatelky s odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 12. 2009, č. j. 5 As 104/2008 – 45, konstatuje, že stěžovatelka v průběhu správního řízení, řízení před krajským soudem ani v kasační stížnosti neuvedla žádné významné okolnosti, které by vylučovaly ohrožení nebo porušení zájmu chráněného zákonem o ochraně spotřebitele. Žalovaná odmítá argumentaci stěžovatelky dovozující nepřiměřenost uložené pokuty. Porovnání výše pokuty se statistickými údaji o průměrné výši pokut ukládaných Českou obchodní inspekcí dle zákona o ochraně spotřebitele považuje s ohledem na to, že se jedná o sankce ukládané dle odlišných právních úprav, aniž by současně byly porovnávány všechny podstatné aspekty, za kterých ke spáchání přestupků došlo, za irelevantní.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[21] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval splněním podmínek řízení. Zjistil, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, vůči němuž je přípustná ve smyslu § 102 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „*s. ř. s.*"), stěžovatelka je v řízení zastoupena advokátem dle § 105 odst. 2 s. ř. s. a jsou naplněny i

obsahové náležitosti stížnosti dle § 106 s. ř. s.

[22] Nejvyšší správní soud zkoumal důvodnost kasační stížnosti v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a přípustně uplatněných důvodů. Stěžovatelka napadá rozsudek krajského soudu z důvodů dle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tj. pro nesprávné posouzení právní otázky.

[23] Kasační stížnost není důvodná.

III. A Materiální stránka přestupku

[24] Nejvyšší správní soud se v první řadě zabýval námitkou absence materiální stránky přestupku. Zde okazuje na svůj rozsudek ze dne 9. 4. 2015, č. j. 7 As 63/2015 - 29, kde vyslovil, že *„[o]becně lze přitom vycházet z toho, že jednání, jehož formální znaky jsou označeny zákonem za přestupek, naplňuje v běžně se vyskytujících případech materiální znak přestupku, neboť porušuje nebo ohrožuje určitý zájem společnosti. Z tohoto závěru však nelze automaticky dovodit, že by k naplnění materiálního znaku skutkové podstaty přestupku došlo vždy, když je naplněn formální znak přestupku zaviněným jednáním fyzické osoby. Pokud kromě okolností jednání, jež naplní formální znaky skutkové podstaty přestupku, existují další významné okolnosti, které vylučují, aby takovým jednáním byl porušen nebo ohrožen právem chráněný zájem společnosti, nedojde k naplnění materiálního znaku přestupku a takové jednání potom nemůže být přestupkem. Čím vyšší bude společenská nebezpečnost určitého jednání, tím výjimečnější musí být okolnosti, které by mohly oslabit materiální stránku natolik, že by toto jednání nemohlo být vůbec kvalifikováno jako přestupek (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 9. 2012, č. j. 1 As 118/2012 - 23, a ze dne 14. 12. 2009, č. j. 5 As 104/2008 - 45). Z naposledy citovaného rozsudku rovněž vyplývá, že posouzení, zda došlo k naplnění materiálního znaku přestupku je nutno provádět ve vztahu ke každé konkrétní skutkové podstatě a každému konkrétnímu jednání. S ohledem na citovanou judikaturu je přitom nutno závěry o naplnění materiálního znaku přestupku jednoznačným a přezkoumatelným způsobem odůvodnit.“*

[25] Z citovaného rozsudku vyplývá, že naplnění formální stránky přestupku nemusí nutně znamenat naplnění stránky materiální. Toto je vždy nutné zkoumat ve vztahu ke konkrétní skutkové podstatě a konkrétním okolnostem. Nicméně aby k naplnění materiálního znaku přestupku nedošlo, musí zde být významné okolnosti, které vylučují ohrožení nebo porušení právem chráněného zájmu společnosti. Těmito mohou být například význam právem chráněného zájmu, který byl přestupkovým jednáním dotčen, způsob provedení přestupku a jeho následky, okolnosti, za kterých byl přestupek spáchán, osoba pachatele či míra jeho zavinění.

[26] Podle § 91 odst. 1 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru v případě, kdy *„je nabízen spotřebitelský úvěr nebo jeho zprostředkování reklamou, jejíž součástí je jakýkoliv číselný údaj o jeho nákladech, musí reklama obsahovat roční procentní sazbu nákladů, která musí být uvedena alespoň stejně zřetelně jako jakákoli informace o zápůjční úrokové sazbě.“* Podle § 153 odst. 1 písm. s) zákona o spotřebitelském úvěru „[t]*en, kdo je oprávněn poskytovat nebo zprostředkovávat spotřebitelský úvěr, se dopustí přestupku tím, že nezajistí, aby jeho reklama obsahovala údaje podle § 91.“*

[27] Posuzuje-li správní orgán či soud význam právem chráněného zájmu, měl by mimo jiné vycházet i z důvodů, které vedly zákonodárce k vytvoření předmětné právní úpravy. Zákon o spotřebitelském úvěru přebírá transpoziční úpravu Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/48/ES ze dne 23. dubna 2008 o smlouvách o spotřebitelském úvěru a o zrušení směrnice Rady 87/102/EHS, která je obsažena v zákoně č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru a o změně některých zákonů, a transponuje Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/17/EU ze dne 4. února 2014 o smlouvách o spotřebitelském úvěru na nemovitosti určené k bydlení a o změně směrnic 2008/48/ES a 2013/36/EU a nařízení (EU) č. 1093/2010.

[28] Ze směrnice 2008/48/ES plyne: „[a]*by se mohli spotřebitelé rozhodovat na základě úplné znalosti věci, měli by před uzavřením úvěrové smlouvy získat přiměřené informace o podmínkách a nákladech úvěru a o svých povinnostech, přičemž by měli mít možnost vzít si tyto informace s sebou a posoudit je. Pro zajištění co největší průhlednosti a srovnatelnosti nabídek by tyto informace měly zahrnovat především roční procentní sazbu nákladů úvěru určovanou stejným způsobem v celém Společenství. Jelikož roční procentní sazba nákladů může být v této fázi uvedena pouze pomocí příkladu, měl by být tento příklad reprezentativní.*“

[29] Je důležité, aby trh se spotřebitelskými úvěry zachovával dostatečný stupeň ochrany spotřebitele. To je cílem předmětné právní úpravy. V daném případě právo chrání zájem na nezkreslené představě spotřebitelů o skutečné nákladnosti spotřebitelských úvěrů a zájem na jejich relativně snadné porovnatelnosti s jinými úvěrovými produkty. Jedním ze zásadních ukazatelů je právě RPSN. Nejvyšší správní soud považuje za nutné poukázat na to, že význam tohoto právem chráněného zájmu nelze podceňovat.

[30] Krajský soud správně uvedl, že pro naplnění materiální stránky daného přestupku není nutné, aby byl konkrétní spotřebitel jednáním stěžovatelky přímo poškozen, stačí potencialita takového poškození.

[31] Stěžovatelka namítala absenci materiální stránky přestupku na základě dvou odlišných důvodů. V případě RPSN bez pojištění poukazovala na to, že každý průměrný spotřebitel musel seznat, že se jedná o chybu. S tímto závěrem se kasační soud neztotožňuje.

[32] Podle judikatury Soudního dvora Evropské unie průměrný spotřebitel má dostatek informací a je v rozumné míře pozorný a opatrný s ohledem na sociální, kulturní a jazykové faktory (srov. rozsudky ze dne 13. 1. 2000, Estée Lauder, C-220/98, a ze dne 12. 5. 2011, Ving Svergie, C-122/10). Tuto definici je vždy nutno posuzovat ve vztahu ke konkrétnímu případu. Průměrný spotřebitel v České republice očekává, že prodávající či poskytovatel, který mu nabízí určité zboží nebo službu, s ním jedná férově, a poskytne mu veškeré potřebné informace. Mezi tyto bezpochyby patří správně uvedený údaj o RPSN. Přitom vzorec pro výpočet hodnoty RPSN patří mezi ty složitější. Nelze tedy očekávat, že by si průměrný spotřebitel dokázal uvedené údaje sám přepočítat. V této souvislosti má úroveň informací vyžadovaná od poskytovatele zásadní význam k tomu, aby se průměrný spotřebitel mohl seznámit se skutečnými náklady daného úvěru a mohl jej porovnat s ostatními úvěry na trhu. Lze předpokládat, že poskytovatel spotřebitelského úvěru má

více informací a znalostí a dokáže správně vypočítat a uvést výši RPSN. Informace uvedená na veřejně dostupných stránkách poskytovatele může bez dalšího spotřebitele ovlivnit při rozhodování, zda a který spotřebitelský úvěr využít, rovněž mu utváří představu o nákladech na něj. Spotřebitel nemůže automaticky předpokládat, že údaj bude chybný, byť mu neodpovídá výše roční úrokové sazby. Spotřebitel při svém „průzkumu trhu" navíc může svoji pozornost zaměřovat právě na údaj, který mu snáze umožní porovnávat jednotlivé produkty - tímto údajem bezpochyby může být RPSN. Nadto Nejvyšší správní soud podotýká, že i v případě, kdy by spotřebitel chybu odhalil, nemůže mu být jasné, který údaj je chybný a který správný. Nejvyšší správní soud se tedy neztotožňuje se závěry stěžovatelky o tom, že každý průměrný, ba dokonce i zcela podprůměrně inteligentní, spotřebitel musel tuto chybu odhalit.

[33] Kasační soud dále nesouhlasí s argumentem stěžovatelky, že RPSN s pojištěním je nepovinný údaj. K významu údaje samotného odkazuje na níže uvedenou argumentaci a ztotožňuje se závěrem krajského soudu, že v momentě, kdy spotřebiteli poskytovatel nabízí variantu spotřebitelského úvěru s pojištěním, které je povinné (byť není povinné sjednat si jej u stěžovatelky), je nezbytné tento údaj (správně) uvést, stejně tak i údaj o RPSN bez pojištění. Namístě je přitom podotknout, že výše splátky uvedená v reklamě stěžovatelky s pojištěním kalkulovala.

[34] Krajský soud příhodně odkazoval na důvodovou správu k § 133 a § 134 zákona o spotřebitelském úvěru, kde se pojednává o RPSN. Nejvyšší správní soud odkazuje usnesení Nejvyššího soudu ze dne 1. 4. 2014, sp. zn. 21 Cdo 3481/2013, podle něhož *„RPSN je číslo, které má umožnit spotřebiteli lépe vyhodnotit výhodnost nebo nevýhodnost poskytovaného úvěru, udává procentuální podíl z dlužné částky, který musí spotřebitel zaplatit za období jednoho roku v souvislosti se splátkami, správou a dalšími výdaji spojenými s čerpáním úvěru."* Rovněž judikatura Soudního dvora Evropské unie říká, že pro spotřebitele má RPSN zásadní význam jakožto údaj o celkových nákladech úvěru ve formě sazby vypočítané podle jednotného matematického vzorce. Tato sazba totiž spotřebiteli umožňuje z ekonomického hlediska posoudit dosah závazku spjatý s uzavřením úvěrové smlouvy (srov. rozsudky ze dne 9. listopadu 2016, Home Credit Slovakia, C-42/15, a ze dne 16. 11. 2010, Pohotovosť, s r. o., C-76/10). RPSN je tedy pro spotřebitele vypovídajícím údajem. Stěžovatelka odkazuje na nespecifikované „četné spotřebitelské průzkumy" a názor odborné literatury – komentář k § 110, nicméně i tento komentář k předmětnému § 91 zákona o spotřebitelském úvěru jasně uvádí, že je *„třeba trvat na tom, aby každé sdělení poskytovatele či zprostředkovatele, které naplňuje reklamu ve výše uvedeném smyslu, obsahovalo všechny povinné údaje"* (srov. SLANINA, Jan, JEMELKA, Luboš, VETEŠNÍK, Pavel, WACHTLOVÁ, Lucie, FLÍDR, Jan. Zákon o spotřebitelském úvěru. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 550 a 457). Zákon v této otázce hovoří jasně, RPSN je povinný údaj. Z judikatury Nejvyššího soudu i Soudního dvora Evropské unie pak lze dovodit jeho význam pro spotřebitele.

[35] Po posouzení předmětného kasačního důvodu v kontextu výše uvedeného Nejvyšší správní soud konstatuje, že RPSN je podstatným údajem, umožňující spotřebiteli snáze porovnávat parametry jednotlivých spotřebitelských úvěrů. Právní úprava chrání zájem na nezkreslené představě spotřebitelů o skutečné nákladnosti spotřebitelských úvěrů a zájem na jejich relativně snadné porovnatelnosti s jinými úvěrovými produkty, proto je

nutné RPSN v reklamách v souladu s právní úpravou správně uvádět. V tomto případě Nejvyšší správní soud ve shodě se soudem krajským neshledal žádné natolik významné okolnosti, které by vylučovaly ohrožení nebo porušení právem chráněného zájmu společnosti. Materiální stránka přestupku tedy byla v daném případě naplněna a námitka stěžovatelky není důvodná.

III. B Nezákonnost druhu a výše správního trestu

[36] Stěžovatelka s odkazem na § 43 odst. 2 přestupkového zákona namítala nezákonnost druhu a výše správního trestu, neboť nebylo upuštěno od jeho uložení, i když zákonné podmínky pro tento postup byly splněny. Dle tohoto ustanovení lze od uložení správního trestu upustit, *„jestliže vzhledem k závažnosti přestupku, okolnostem jeho spáchání a osobě pachatele lze důvodně očekávat, že již samotné projednání věci před správním orgánem postačí k jeho nápravě.“* Stěžovatelka v kasační stížnosti, jakož i v průběhu celého řízení, namítá, že se v jejím případě jednalo o ojedinělé pochybení, které nebylo vůbec způsobilé jakkoli ovlivnit chování spotřebitele. Z § 38 přestupkového zákona vyplývá, že závažnost přestupku je v daném případě nutno posuzovat zejména s ohledem na význam zákonem chráněného zájmu, který byl přestupkem porušen nebo ohrožen, význam a rozsah následku přestupku, způsob a okolnosti spáchání přestupku. Nejvyšší správní soud podotýká, že v takových případech je namístě zhodnotit i další kritéria, jako je například pochopení společenské škodlivosti a nepřijatelnosti existence pachatelem vyvolaného protiprávního stavu, nezištná snaha závadný stav napravit a odstranit následky či dosavadní přístup k plnění povinností.

[37] Byť se krajský soud v kontextu navrhovaného upuštění od uložení správního trestu dopodrobna nezabýval výše uvedenými kritérii a omezil se na konstatování, že se jedná o ohrožovací přestupek a nebylo naplněno důvodné očekávání, že již samotné projednání věci před správním orgánem postačí k nápravě pachatele, Nejvyšší správní soud ani na základě této námitky neshledal důvod pro zrušení napadeného rozsudku. Okolnostmi případu se krajský soud podrobněji zabýval při posuzování přiměřenosti výše udělené sankce. S jeho posouzením se kasační soud ztotožňuje a žádné pochybení neshledal.

[38] K přiměřenosti sankce se Nejvyšší správní soud obecně již vyjadřoval, například ve svém rozsudku ze dne 3. 4. 2012, č. j. Afs 1/2012 – 36, ve kterém konstatoval, že „[s]*oudní řád správní umožňuje správnímu soudu zohlednit hledisko přiměřenosti sankce jen v situaci, kdy je soud podle § 78 odst. 2 s. ř. s. na návrh žalobce nadán pravomocí nahradit správní uvážení a výši uložené sankce moderovat a zároveň je správním orgánem uložená sankce zjevně nepřiměřená. Prostor pro zohlednění přiměřenosti ukládané sankce podle § 78 odst. 1 s. ř. s. by byl dán pouze tehdy, pokud by vytýkaná nepřiměřenost měla kvalitu nezákonnosti, tj. v případě, že by správní orgán vybočil ze zákonných mantinelů při ukládání pokuty, jeho hodnocení kritérií pro uložení pokuty by postrádalo logiku, správní orgán by nevzal do úvahy všechna zákonná kritéria, uložená pokuta by byla likvidační apod.*“ K moderačnímu právu odkazuje Nejvyšší správní soud také na své rozhodnutí ze dne 19. 4. 2012, č. j. 7 As 22/2012 - 23, podle něhož „[s]*myslem a účelem moderace (§ 78 odst. 2 s. ř. s.) není hledání „ideální“ výše sankce soudem místo správního orgánu, ale její korekce v případech, že by sankce, pohybující se nejen v zákonném rozmezí a odpovídající i všem zásadám pro její ukládání a zohledňující kritéria potřebná pro její individualizaci, zjevně neodpovídala zobecnitelné představě o adekvátnosti a spravedlnosti sankce. V případě sankcí z obecných hledisek méně*

závažných (zde pokuty ve výši 10 000 Kč) proto bude moderace sankce zpravidla vzácnější než v případě sankcí výrazných." Moderační právo soudu není tedy povinností hledat ideální výši sankce, ale zmocnění moderovat sankci v případech, kdy je vzhledem ke skutkovým okolnostem zjevně nepřiměřená a vytýkaná nepřiměřenost je nezákonná.

[39] V daném případě na základě zjištěného skutkového stavu krajský soud neshledal překročení či porušení mezí správního uvážení při ukládání pokuty a v důsledku toho nepřistoupil k její moderaci. V odůvodnění rozsudku se zabýval okolnostmi případu. Projevem individualizace v dané věci bylo zhodnocení polehčujících a přitěžujících okolností. Krajský soud se ztotožnil s hodnocením prvostupňového orgánu, který shledal přitěžující okolností rozdíl mezi uvedenou a skutečnou výši RPSN s pojištěním, jako polehčující okolnosti pak hodnotil řádnou spolupráci a fakt, že stěžovatelka doposud nebyla za porušení zákona o spotřebitelském úvěru trestána a poskytování spotřebitelských úvěrů je pouze okrajová činnost k hlavní podnikatelské činnosti. Stěžovatelka v kasační stížnosti namítala počet uzavřených spotřebitelských smluv; i tento fakt byl řádně zohledněn. Způsob spáchání nebyl hodnocen ani ve prospěch, ani v neprospěch stěžovatelky, a to vzhledem k tomu, že byl přestupek spáchán z nedbalosti, ale dalo se mu přejít zběžnou kontrolou údajů na internetových stránkách. Krajský soud rovněž správně uvedl, že předmětný přestupek je deliktem ohrožovacím. Proto není důvodná námitka stěžovatelky, že k následku nedošlo. Krajský soud správně konstatoval, že je zřejmé, že správní orgány posuzovaly veškeré okolnosti daného případu.

[40] Kasační soud dává za pravdu stěžovatelce v tom, že pro posouzení proporcionality uloženého správního trestu v souladu se zásadou individualizace by bez dalšího nebylo relevantní, že jde o 0,5% horní hranice zákonné sazby, nicméně krajský soud (a před ním i žalovaná) se v souladu s touto zásadou zabýval výše uvedenými relevantními okolnostmi. Relevantní je rovněž to, že udělená pokuta se pohybuje spíše při dolní hranici zákonného rozpětí a nejedná se o pokutu likvidační. Co se týče argumentace stěžovatelky tiskovými zprávami žalované, Nejvyšší správní soud se ztotožňuje s názorem žalované, že nelze porovnávat výši udělené pokuty se statistickými údaji o průměrné výši pokut ukládaných Českou obchodní inspekcí dle zákona o ochraně spotřebitele. Jedná o sankce ukládané dle odlišných právních úprav, navíc nebyly porovnávány podstatné aspekty, za kterých ke spáchání přestupků došlo a které byly zohledňovány při vyměřování pokuty. V kontextu výše uvedeného nepovažuje Nejvyšší správní soud za podstatné pro rozhodnutí ve věci se těmito námitkami stěžovatelky dále blíže zabývat.

[41] Ani s ohledem na námitku, že stěžovatelka je malou společností, Nejvyšší správní soud neshledal zjevnou nepřiměřenost udělené sankce.

[42] Nedošlo k vybočení ze zákonných mantinelů, hodnocení kritérií pro uložení pokuty je logické, byla řádně zhodnocena zákonná kritéria a uložená pokuta nebyla likvidační ani zjevně nepřiměřená, i když byla nepochybně citelná. Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že krajský soud nepochybil, když k moderaci uložené sankce nepřistoupil.

IV. Závěr a náklady řízení

[43] Stěžovatelka se svými námitkami neuspěla. Jelikož Nejvyšší správní soud neshledal

důvod ani pro zrušení napadeného rozsudku z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.), zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

[44] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. za použití § 120 téhož zákona. Stěžovatelka ve věci neměla úspěch, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti. Žalované, které by jinak jakožto úspěšnému účastníkovi právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, pak v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec její běžné úřední činnosti nevznikly, proto jí soud náhradu nepřiznal.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. dubna 2022

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně

senátu